

Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

KESKI-POHJANMAAN LIITTO
MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunta	3
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan	3
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja kokoussihteeri	4
1.3. Arvioinnin toteuttaminen	4
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa	6
3. Toiminnan arviointia	6
3.1. Liiton johtaminen ja hallinto	6
3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen	7
3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi	7
3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022 ja niiden toteutuminen	2
3.5. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat	2
3.6. Talous	2
3.7. Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää	3
Allekirjoitukset	3

1. Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten (Kuntalaki 121§). Lautakunnan toimintaa ohjaa lainsäädännön lisäksi valtuuston hyväksymä hallintosääntö.

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunta järjestää myös sidonnaisuusilmoitusten käsittelyn ja sidonnaisuusrekisterin ylläpidon kuntayhtymässä. Arviointikertomuksessa esitetään kuntalain mukaisesti valtuustolle arvioinnin tulokset.

1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan

121 §

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Maakuntahallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja kokoussihteeri

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta vuonna 2022:

Jäsen

Herlevi, Reino, pj
Keränen, Ulpu vpj
Kautto Marko
Anja Törmä
Kauppi Pekka

Henkilökohtainen varajäsen

Saari, Esa
Tiina Haukilahti
Pajunpää Suvi
Erkkilä Esa
Haapasalo, Joni

Lautakunnan sihteerinä on toiminut TALVEAN julkishallinnon neuvontaliiketoiminnasta vastaava johtaja, YTM Taija Myyrä. Sihteerin tehtävät hoidettiin pääsääntöisesti Teamsin välityksellä. Kokoussihteerin varalla toimii tilintarkastaja Marko Paasovaara.

1.3. Arvioinnin toteuttaminen

Lautakunta on tutustunut vuoden 2022 talousarvioon, vuoden 2022 toiminta- ja taloussuunnitelmaan, maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen päätöksiin sekä vuoden 2022 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2022 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä 13 kertaa ja kokoukset toteutettiin hybridikokouksina. Lautakunta on kuullut kokouksissaan liiton viranhaltijoita. Lautakunta on kuullut myös hallituksen ja valtuuston puheenjohtajistoa.

Tarkastuslautakunta 1/2022, 1.2.2022

Tarkastuslautakunta kuuli hallintopäällikköä, yhteyspäällikköä ja työsuojeluvaltuutettua. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

Tarkastuslautakunta 2/2022, 5.4.2022

Tarkastuslautakunta kuuli maakuntajohtaja Jyrki Kaiposen katsauksen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta 2021. Lisäksi kokouksessa kuultiin maksatustarkastajaa ja maakuntahallituksen varapuheenjohtajaa Esa Kant. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

Tarkastuslautakunta 3/2022, 12.4.2022

Tarkastuslautakunta kuuli aluesuunnittelupäällikköä, aluekehityssuunnittelija ja hallituksen puheenjohtajaa. Arviointikertomuksen valmistelua jatkettiin. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

Tarkastuslautakunta 4/2022, 28.4.2022

Tarkastuslautakunta laati arviointikertomusta kuulemisten ja saatavilla olevien tietojen pohjalta. Käytiin läpi vuoden 2021 tilintarkastuskertomus ja vuoden 2021 tilinpäätös.

Tarkastuslautakunta 5/2022, 2.5.2022

Tarkastuslautakunta laati arviointikertomusta koottujen tietojen pohjalta. Ja jakoi osanarviointikertomuksen valmistelusta tarkastuslautakunnan jäsenten kesken.

Tarkastuslautakunta 6/2022, 6.5.2022

Tarkastuslautakunta viimeisteli arviointikertomuksen ja allekirjoitti sen.

Tarkastuslautakunta 7/2022, 14.6.2022

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2021 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa tehtyihin havaintoihin, kuntayhtymän toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin.

Tarkastuslautakunta 8/2022, 23.8.2022

Kokouksessa käytiin läpi hallituksen puheenjohtajan kanssa käytyä yhteistyökeskustelua liiton tulevaisuuden näkymistä.

Tarkastuslautakunta 9/2022, 6.9.2022

Kokouksessa laadittiin tarkastuslautakunnan työohjelma ja loppuvuoden kokousaikataulu.

Tarkastuslautakunta 10/2022, 20.9.2022

Päätettiin, että tarkastuslautakunta osallistuu maksulliseen yhteistyö/koulutustapahtumaan vuoden 2023 aikana ja osallistuu syksyllä 2023 Kuntamarkkinoille. Nämä huomioidaan tarkastuslautakunnan talousarviossa.

Tarkastuslautakunta 11/2022, 1.11.2022

Tarkastuslautakunta kuuli maakuntajohtaja Jyrki Kaiposta Teamsin välityksellä. Lisäksi kuultavina olivat maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Pärkkä ja hallintojohtaja Satu Kalliokoski. Maakuntavaltuuston puheenjohtajan kuuleminen peruuntui. Kokouksessa kuultiin myös työsuojeluvaltuutettu Reijo Kiviniemeä sekä käsiteltiin sidonnaisuusilmoituksia.

Tarkastuslautakunta 12/2022, 15.11.2022

Kokouksessa kuultavana oli hallintojohtaja Satu Kalliokoski.

Tarkastuslautakunta 13/2022, 19.12.2022

Tarkastuslautakunta kuuli maakuntajohtaja Jyrki Kaiposta. Lisäksi kuultavina olivat maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Pärkkä ja maakuntahallituksen varapuheenjohtaja Esa Kant. Kokouksessa kuultiin myös hallintojohtaja Satu Kalliokoskea. Tilintarkastajan raportti käytiin läpi tilintarkastaja Marko Paasovaaran kanssa. Tarkastuslautakunta merkitsi tiedoksi saapuneet sidonnaisuusilmoitukset ja saattoi ne valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2022 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa tehtyihin havaintoihin, kuntayhtymän toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin.

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021 käsiteltiin maakuntavaltuuston kokouksessa 23.5.2022. Maakuntavaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen.

3. Toiminnan arviointia

Tarkastuslautakunnan painopistealueena vuonna 2022 on ollut henkilöstön hyvinvointi ja pito- ja vetovoima ja riskienhallinta.

3.1. Liiton johtaminen ja hallinto

Tarkastuslautakunta suosittaa kiinnittämään erityistä huomiota sisäiseen valvotaan ja riskienhallintaan. Toimialojen päälliköiden vuosittainen raportointi suoraan maakuntahallitukselle täydentäisi sisäisen valvonnan toiminnan kuntaliiton suosituksen mukaiseksi ja kattavammaksi kokonaisuudeksi.

Hallitus vastaa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ja tämän vuoksi hallituksen tulisi muodostaa kokonaisarvio keskeisistä johtopäätöksistä sisäiseen valvontaan liittyen. Tämä hallituksen kokonaisarvio tulisi myös näkyä hallituksen pöytäkirjassa päätöksenä.

Sisäinen tarkastus on toimintaa, jossa tarkastaja nimetään erikseen ja joka raportoi havainnoistaan maakuntajohtajalle ja hallitukselle. Sisäistä tarkastajaa ei ole nimetty edelleenkään maakuntaliittoon.

”Maakuntaliiton hallintosäännössä (Hallintosäätö 2020) VIII LUKU Sisäinen valvonta ja riskienhallinta pykälässä 59 on kuvattu sisäisen tarkastuksen tehtävät.

59 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäinen tarkastus arvioi objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoi arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpide-ehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi. Sisäinen tarkastus raportoi maakuntahallitukselle. Sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään maakuntahallituksen hyväksymässä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa”

Tarkastuslautakunta on havainnut, että sisäisen valvonnan ohjetta on päivitetty 2020, mutta hallintosäännössäkkin mainittu sisäinen tarkastus puuttuu edellisen vuoden tapaan maakuntaliitolta.

3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen

Maakuntahallituksen toiminta oli aktiivista. Se kokoontui vuoden 2022 aikana yhteensä 10 kertaa (edellisvuonna 12 kertaa).

Hallituksen asialistoilla näkyi Keski-Pohjanmaan liiton Kansainvälistymisstrategia. Hankkeiden ja kehittämisasioiden lisäksi vuoden loppupuoliskon kokousten asialistoilla näkyi jatkuva rekrytointitarve ja henkilöstöasiat sekä johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistaminen.

Tarkastuslautakunta esitti arviointikertomuksessaan 2021 selvityspyynnön hallitukselle:

Tarkastuslautakunnan selvityspyyntö hallitukselle: Kuinka huolehditaan siitä, että Keski-Pohjanmaan liitolla on jatkossa henkilöstöön liittyen veto- ja pitovoimaa ja, että pitovoimaa saadaan huomattavasti parannettua?

Selvityspyyntöön ei ole saatu vastausta.

Tarkastuslautakunta esittää saman selvityspyynnön uudelleen.

3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi

Tarkastuslautakunta on kuulemisten yhteydessä saanut ristiriitaista tietoa veto- ja pitovoimaisuuteen liittyen. Ristiriitainen tieto koskee erityisesti Veto- ja pitovoimaisuuden suunnitelman (12.12.2022, 97§) toimeenpanoa. Tarkastuslautakunta havaitsi, että suunnitelmasta puuttuu toimenpiteiden yksilöidyt vastuhenkilöt, vastuulliseksi on nimetty koko hallintotiimi. Suunnitelman käyttöönotosta puuttuu valvonta/seuranta.

Henkilöstön muutosten vuoksi riskienhallinta ei ole ollut ajan tasalla ja se on tullut tarkastuslautakunnalle tietoon kuulemisissa.

Puolet työntekijöistä on työterveyspalveluksen mukaan korkeassa työkykyriskissä, tämä määrä on noussut viimevuodesta merkittävästi. Suurin osa henkilökunnasta koki selvityksen mukaan stressiä ja palautui työstään huonosti. Selvityksen mukaan henkilöstö kuitenkin tykkää työyhteisöstään ja toivoo työrauhaa. Työterveyshuollon antaman suosituksen mukaisesti johtamisen tueksi suositellaan toimenpiteitä. Työterveyshuollon selvityksen tulokset on tuotu tiedoksi hallitukselle (23.1.2023, 6§).

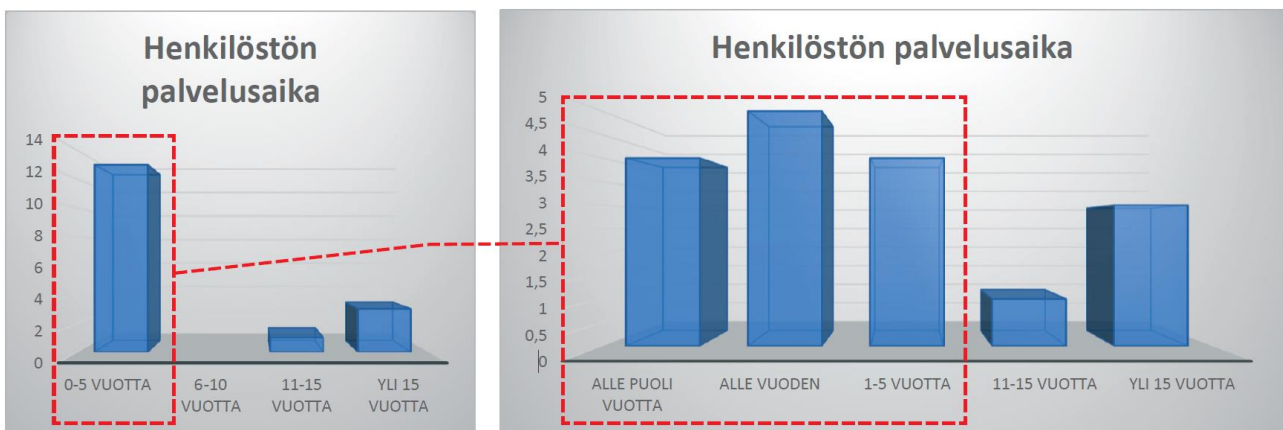
Tarkastuslautakunta on kuulemisten ja saamansa työterveyspalveluksen perusteella arvioinut, että liiton toimintakyky on kantokykyensä rajoilla tai kriisissä eikä tilanne ole parantunut edellisvuodesta. Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa pito- ja veto- ja pitovoimaisuuden suunnitelman välitöntä toimeenpanoa.

Tarkastuslautakunta on havainnut saadun tiedon perusteella, että etätyötä ei ole mahdollistettu tasapuolisesti kaikille työntekijöille. Etätyö liitossa on mahdollistettu tietyissä raameissa ja sitä kehitetään

vielä lisää veto- ja pitovoimaisuuden edistämissuunnitelman mukaan. Yleisesti tiedetään, että etätyömahdollisuus vähentää sairauspoissaolojen määrää ja tehostaa työstä, siitäkin huolimatta sairauspoissaolojen määrä liitossa on kasvussa.

Tarkastuslautakunta havaitsi, että liiton henkilöstömäärä on henkilöstöraportin mukaan vuoden aikana kasvanut kahdella henkilöllä (15 henkilöä 2021, 17 henkilöä 2022), mutta sairauspoissaolopäivien määrä on kasvanut 128 päivästä (2021) 273 päivään eli muutos on 135 päivää sairauspoissaoloja enemmän kuin aiemmin. Sairauspoissaolopäivien määrä on kaksinkertaistunut vuoden aikana. Tämä havainto tukee myös työterveys selvityksen tuloksia.

Tarkastuslautakunta on selvittänyt liiton henkilöstöasioiden yhteydessä työsuhteiden kestoa. Alla on esitetty henkilöstöraportista saatavilla oleva ”Henkilöstön palvelusaika” -pylväsdiagrammi. Saatujen tietojen pohjalta tarkastuslautakunta on esittänyt toisessa pylväsdiagrammissa 0-5 vuotta kestäneiden työsuhteiden palvelusaikoja. Tarkastuslautakunnan pylväsdiagrammissa on esitetty koeajalla purkautuneet työsuhteet sekä alle vuoden kestäneet työsuhteet.

Tarkastuslautakunta ilmaisee erityisen huolen 0-5 vuotta kestäneistä työsuhteista, merkittävä osa työsuhteista on päättynyt koeajalla tai ensimmäisen vuoden aikana.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt erityistä huomiota henkilöstön vaihtuvuuteen erityisesti kolmen viimevuoden aikana. Huomionarvoista on myös, että osa poislähteneistä on pitkään liitossa työskennelleitä.

3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2022 ja niiden toteutuminen

Toimintasuunnitelma laaditaan kolmivuotisjaksoille, jota tarkennetaan vuosittain. Toiminnalliset tavoitteet ohjaavat liiton työntekijöiden päivittäistä työtä ja tavoitteita. Toiminnalliset tavoitteet hyväksytään vuosittain maakuntavaltuustossa, Valtuusto käsitteli toimintasuunnitelmaa 3/2021, 28§.

Johtoryhmä raportoi tavoitteiden toteutumista hallitukselle neljännesvuosittain. Mittareiden asetantaan osallistuvat johtoryhmän jäsenet ja tavoitteiden toteutumisesta vastuussa olevat asiantuntijat.

3.5. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat

Vuoden 2022 hanketoiminta on jatkunut suunnitelmien mukaisesti liiton parantamissuunnitelmaa noudattaen. Päättyvän ohjelmakauden 2014–2020 viimeisten rahoituserien sitominen kyettiin valmistelemaan toimintavuoden aikana lähes suunnitellusti. Useiden henkilövaihdosten vuoksi EURA2021 - tietojärjestelmän käyttökokemusta poistui liitosta huomattavasti. Alkusyksystä 2022 liiton henkilökunnan käyttökokemus EURA2021-tietojärjestelmästä oli vähäisimmillään ja aiheutti suuren riskin hanketoimintojen käsittelylle. EURA2021-tietojärjestelmän kehittämistyön viivästyminen ja käyttöönotto uudelle ohjelmakaudelle Työ- ja elinkeino ministeriössä samaan aikaan vältti riskin toteutumisen.

Tarkastuslautakunta ilmaisee huolen esteellisyyssäännösten noudattamisesta hankevalmistelussa ja hankkeiden rahoituspäätösprosesseissa. Luottamushenkilöiden kaksoisrooli tulee ilmetä selkeänä kirjauksena Keski-Pohjanmaan liiton sidonnaisuusrekisterissä.

3.6. Talous

Talouden osalta tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä konsernitilinpäätöksen luvut ovat nähtävissä tilinpäätöksestä.

Talousarvion toteutumisesta voidaan havaita, että liiton lakisääteiseen toimintaan varatut määrärahat alittuivat 165 148 euroa (muutos edellisvuoteen 2,4 %), liiton muun toiminnan menomäärärahat alittuivat 63 662 euroa (muutos edellisvuoteen -14,5 %). Myös hallinnon osalta menomäärärahat alittuivat 16 174 euroa (muutos edellisvuoteen 15,9 %). Hanketoiminnan menot olivat budjetoitua suuremmat (-178839 euroa), tulot sen sijaan olivat 185 551 euroa suuremmat kuin talousarviossa ja hanketoiminnasta kertyvien tulojen alituksen takia liiton nettomenoksi muodostui yhteensä 6713 euroa.

Liiton tilinpäätös oli 262 301 euroa, joka oli (edellisvuonna 257 439 euroa) ylijäämäinen.

Liiton taseessa on toimeksiantojen pääomissa ja saaduissa ennakoissa välitysvarat, joita vastaavat summat ovat taseessa toimeksiantojen varoissa ja muissa saamisissa.

3.7. Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen syiden vuoksi huomiot ovat olleet suurelta osin henkilöstöasioissa.

Johtavassa asemassa olevien kuulemiset ovat olleet haasteellista toteuttaa.

Hallitus on onnistunut rekrytoinneissa kohtuullisesti, mutta henkilöstöasioiden hoitamisessa se on ollut verkkainen eikä liiton.

Tilinpäätöksen osalta tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esittämään lausuntoon.

Allekirjoitukset

Kokkolassa 27. huhtikuuta 2023

Reino Herlevi puheenjohtaja

Ulpu Keränen, varapuheenjohtaja

Tiina Haukilahti, varajäsen

Pekka Kauppi
jäsen

Esa Erkkilä
varajäsen

Marko Kautto
jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 10 pages before this page

Dokumentet inneholder 10 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 10 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 10 sider før denne side

Detta dokument innehåller 10 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende